

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16723/2024
25.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Република Хрватска, чији је пуномоћник Верољуб Ђукић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6335/22 од 28.03.2024. године, у седници одржаној 25.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6335/22 од 28.03.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3287/21 од 27.07.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених физичких и душевних болова усред повреде права личности, мучења, нечовечног и понижавајућег поступања, исплати износ од 8.000.640,00 динара, са законском затезном каматом почев од 27.07.2022. године па до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 11.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6335/22 од 28.03.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, али и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, како то произилази из навода његове ревизије.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ...18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Ревизијом се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступа из члана 374. став 1. у вези чланова 314. и 398. Закона о парничном поступку учињену пред првостепеним судом, која није разлог за изјављивање ревизије по члану 407. став 1. тачка 3. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је као припадник хрватске војске лишен слободе од стране војне полиције тадашње ЈНА и у логору у Сремској Митровици боравио је у периоду од 19.11.1991. до 14.08.1992. године. Решењем Министарства одбране Републике Хрватске од 07.09.1995. године, признато му је својство ратног војног инвалида 4. групе, са 80% оштећења органа, услед рањавања у одбрани суверинитета Републике Хрватске, због чега му је признато право на личну инвалиднину, као и посебан додатак у висини од 50% од припадајуће личне инвалиднине. Дана 30.08.1993. године, у психијатријског клиници Општа болница Осјек, тужиоцу је дијагностификован посттрауматски стресни поремећај, почев од 1993. године, а услед рањавања у рату и заробљеништву где је био психички и физички злостављан.

Полазећи од чињенице да је тужилац из заробљеништва пуштен дана 14.08.1992. године, да је посттрауматски стресни поремећај, а као последица заробљавања, дијагностификован 30.08.1993. године, када је дефинитивно морао сазнати за постојање свих последица заробљавања и када је стекао право на њену накнаду, потраживање тужиоца је застарело јер су од тада па до подношења тужбе 24.04.2019. године према становишту нижестепених судова, протекли рокови застарелости потраживања накнаде штете из члана 376. ст. 1. и 2. Закона о облигационим односима. Због тога је тужбени захтев тужиоца одбијен.

С обзиром на утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови закључили да је тужиочево потраживање накнаде штете застарело, због чега је престало право тужиоца да захтева испуњење обавезе сагласно правилу из члана 360. став 1. Закона о облигационим односима.

Према члану 377. Закона о облигационим односима, захтев за накнаду штете према сваком одговорном лицу, застаревача када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења, али само ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело, и ако је за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости од рокова прописаних чланом 376. ЗОО. Исти рок застарелости примењује се и у случају да је кривични поступак обустављен, односно ако се није могао покренути зато што је окривљени умро или је душевно оболео, односно ако постоје друге околности које искључују кривично гоњење и одговорност окривљеног, као што су амнестија и помиловање. У свим осталим случајевима, примењује се општи рок застарелости потраживања накнаде штете из члана 376. Закона о облигационим односима.

У конкретном случају, не постоји правноснажна пресуда којом је утврђено постојање кривичног дела и кривица неког лица за кривично дело којим је тужиоцу проузрокована штета, у виду физичких и душевних болова, да би се рок застарелости накнаде штете коју тужилац потражује могао, рачунати применом члана 377. став 1. ЗОО. Због тога су нижестепени судови приликом оцене приговора застарелости потраживања накнаде штете у овом спору правилно применили одредбу члана 376. ЗОО, јер тужиочево потраживање накнаде штете застарева у општим роковима застарелости потраживања накнаде штете – субјективном року од три године од дана сазнања за штету и учиниоца, и објективном року од пет година од настанка штете, а који су до подношења тужбе у овој парници 24.04.2019. године протекли.

Разлоге за примену општег рока застарелости потраживања накнаде штете из члана 376. ЗОО, а не привилегованог рока застарелости из члана 377. истог закона, другостепени суд образложио је довољним и ваљаним разлизима које прихвата и Врховни суд, због чега их посебно не образлаже у смислу члана 414. став 2. ЗПП. Осталим ревизијским наводима тужиоца, посредно и непоредно, оспорава се чињенично стање које по његовом мишљењу није правилно или потпуно утврђено у спроведеном поступку, а које је од значаја за примену привилегованог рока застарелости. Међутим, оспоравање утврђеног чињеничног стање не представља дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић